

8. BÖLÜM

BELEDİYE BİRİMLERİNDE YENİ DÜZENLEMELER

- FEN İŞLERİ BİRİMİ,
BÜYÜK BİR GEREKSİNİM
- BELEDİYE BİNASINDA RAHAT
BİR ÇALIŞMA ORTAMI
- ALMANYA'DAN GÖNDERİLEN
İTFAİYE ARACI
- GARAJ VE YENİ İTFAİYE
BİNASI YAPIMI
- CENAZE HİZMETLERİNDE
YENİ UYGULAMA
- OTOBÜSLERDE KUMBARA
- BELEDİYE ESKO MÜDÜRLÜĞÜ

8. BÖLÜM

BELEDİYE BİRİMLERİNDE YENİ DÜZENLEMELER

Belediye Başkanı olduğumda, Belediye'nin işçi ve memur olarak fazla personeli yoktu. Geçmiş yıllarda işe adam değil, adama iş anlayışı içerisinde Belediye kadrolarının, özel veya siyasal yandaşlarla doldurulması söz konusu olmamıştı. Bu anlayışın, Safranbolu Belediyesi'nin parasal açıdan dar boğazlarla karşılaşmamasında ve personel ücretlerini, her ay düzenli olarak ödeyebilmesinde önemli bir etken olduğuna, Safranbolu Belediyesi'nin eski Başkan Ömer AN'la başlayan ve benim başkanlık dönemimde de devam ettirilen takdire değer bir uygulaması olarak özellikle değinilmelidir.

Nitekim, 02 Haziran 1980 tarihli Belediye Meclisi'nin olağan toplantısına son kez sunduğum faaliyet raporunda da, 01.05.1980 tarihi itibarıyla Belediye'de toplam olarak 42 memur ve 69 işçi çalıştığına yer verilmiş bulunmaktadır. Bunlardan 43'ünün, Safranbolu'da 2000'li yıllarda Belediye tarafından bizzat yürütülmeyen elektrik, temizlik, mezbaha ve otobüs hizmetlerinde görevli olduklarına da bu arada ayrıca değinmeliyim.

● FEN İŞLERİ BİRİMİ, BÜYÜK BİR GEREKSİNİM

Başkanlık görevine başladığımda, işçi kooperatiflerine ve özel kişilere ait çok sayıda inşaat yapılmakta olan Safranbolu'nun Belediyesinde, fen ve imar işlerine ilişkin bir birim olmaması en büyük eksiklikti. Belediye binasına girildiğinde, merdivenin alt başında, sağda küçük bir odacık vardı; orada Yük.Müh. Mimar Nuri GEREDELİ, haftada bir gün, sanırım Encümen toplantı günleri gelir; inşaat ve iskan ruhsatlarıyla ilgilenirdi. Belediyede ilk girişimlerimden biri, eski itfaiye binasının üst katında (halen Çarşı Sağlık Ocağı) bir Fen İşleri birimi oluşturmak oldu. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı'ndan bir mühendis kadrosu istenildi. O kadroya, Belediyede 30 lira gündelikle, geçici işçi statüsünde çalışmakta olan Mühendis Kemal TUNCER atandı.

Daha sonra aynı kadroda Nafiz BAYRAMGİL ve Mustafa GÜMÜŞGİL de görev aldılar. Her üçü de birkaç yaş araları olan Safranbolulu genç mühendislerdi, Belediye'de görevliyken askerlik hizmeti için kısa sürelerle ayrıldılar; ayrılanın yerine, bir diğeri göreve başladı. Kendilerinin çalışmalarından memnundum, görevli olduğum dönemde hiç kimsenin, haklı nedenlerle kendilerinden yakındığına tanık olmadım. Kemal TUNCER'in Demir-Çelik'e naklen geçme istemini, maddi kazanımı olacağını bilmeme rağmen, Safranbolu için kayıp olacağını düşünerek çok uzun süre kabul etmedim, ancak kendisinin ve kayınpederi emekli öğretmen Osman ACAR'ın sürekli ısrarları üzerine kabul zorunda kaldım.

Belediye Fen İşleri'nde, Mühendise yardımcı olacak teknik elemanlara da büyük gereksinim vardı; iş hacmi çok yoğundu. İller Bankası ve İmar İskan Bakanlığı gibi, Belediyelerle yakın ilişki içerisinde bulunan kamu kuruluşları, zaman zaman Belediyelere teknik eleman yetiştirmek için kurs açıyorlardı. Belediye olarak bu kurslara eleman gönderilmesinin sağlayacağı kazanımlar hiç göz önüne alınmamıştı. Böyle bir kursa ilk kez Enver ÜCE gönderilerek, kendisinin uzun yıllar Belediyeye yararlı hizmetler vermesine olanak sağlandı.

● BELEDİYE BİNASINDA RAHAT BİR ÇALIŞMA ORTAMI

Belediyenin tüm idari işleri, aşağıdaki fotoğrafın da kanıtladığı gibi, bir biblo görünümündeki Çarşı'daki tarihsel binanın üst katından yürütülürdü. Üst katın yarısı, Belediye Başkanlığı odasıydı, uzun bir camekanla ayrılmış bir bölümde muhasebe; merdiven çıkışının hemen karşısında, halen Yazı İşleri Müdürlüğü denilen Belediye Başkanlığı odası vardı. Belediye Başkanı, aynı zamanda "evlendirme memuru" idi. Belediye olarak, nihayet, tümü toplam 50-60 M²'lik bir alanda hizmet vermeye çalışılıyordu. Ancak bu kadar dar bir alanda, ne memurlar görevlerini rahatlıkla yürütebiliyor ve ne de Belediyeye gelenler kolaylıkla işlerini takip edebiliyordu.

Oysa, Belediye binasının bir de zemin katı vardı, uzun yıllar öncesinden beri kiradaydı. Oldukça geniş bir mekandı; burası da Belediyenin kullanımında olmalıydı. Şubat/1975 tarihli Belediye Meclis

kararıyla uygulamaya geçildi; kiracılar da anlayış gösterdi. Kiracı gazete bayii Ali ÖZDEN, Hamamönü'nde kendisine Belediye olarak tahsis edilen yere taşındı. Diğer kiracı, bakkal İsmail PİŞİCİ önce, Ali ÖZDEN'in boşalttığı bölüme geçti, kısa bir süre sonra çarşı içinde başka bir dükkan kiraladı. Böylece zemin kata bütünüyle, başta muhasebe olmak üzere, hemşehrilerin en yoğun ilişkisi olan birimler yerleştirildi. Bankalar yaptırıldı, orada bankalardakine benzer bir çalışma ortamı yaratıldı. Çarşı içindeki yapılarla ve Safranbolu'nun tarihsel mimari dokusuyla bir bütünlük ve uygunluk içinde

bulunan Belediye binasına ileriki yıllarda kalorifer tesisatı da yaptırıldı; böylece Çarşı kesiminde kaloriferle ısınmada Belediye öncü oldu.⁽¹⁾

• ALMANYA'DAN GÖNDERİLEN İTFAİYE ARACI

Belediye itfaiyesi, araç gereç ve personel yönünden, Safranbolu gibi ahşap yapıları nedeniyle yangına karşı çok duyarlı bir kent için gereken güç ve etkinlikte değildi; aslında, ne yazık ki hiçbir zaman da olamadı. Bir su tankeri dışında, 1950'li yılların başında Akçasu'daki bir yangın sonrasında halktan toplanan paralarla satın alınan, motopomp düzenine sahip bir de jeep vardı. 1970'li yıllarda, daha sonraki yıllarda ve hatta bugünlerde de olduğu gibi, her yangında Karabük Belediyesi ile Demir Çelik Fabrikalarının itfaiyelerinden acele yardım istemek durumunda kalınıyordu. Her iki itfaiye örgütünün söndürme işleminde büyük katkıları olmakla beraber, Karabük'ten gelinceye kadarki zaman kaybından doğan zararı önlemek olanağı yoktu.

İtfaiye araçları Belediyenin satın alamayacağı kadar pahalı olduğundan, başka arayışlar içersine girildi. Bir yaz tatilinde Safranbolu'ya gelen Avukat Abdi KARAKAŞOĞLU'nun oğlu, Almanya'da yerleşik, İzzet KARAKAŞOĞLU, bu konuda yardımcı olabileceğini söyledi. Bremen'de, Türk işçilerin fazla olduğu bir fabrikanın personel biriminde etkin bir görevdeydi; Sosyal Demokrat Parti'li yerel Alman makamlarıyla da iyi ilişkiler kurmuştu. Almanya'ya döner dönmez, Türkiye'ye gönderme masraflarını da üstlenerek, Bremen Belediyesi'nin, Safranbolu'ya Magirus marka bir itfaiye aracı bağışlamasını sağladı.

İzzet KARAKAŞOĞLU

01.01.1998'te Achim/Almanya'da, çok genç yaşta, tedavi yöntemi bulunamayan menhus hastalıktan vefat eden İzzet KARAKAŞOĞLU, hep rahmet ve şükran duygularıyla anılması gerekli, Safranbolu'nun çok değerli bir evladıydı.

(1). 2000'li yıllara doğru Belediye'nin bu güzelim binayı bırakarak, Kıranköy'de bir iş hanının bir iki katına sığınmış olması, hizmeti halkın yoğun olduğu yerde, ayağına götürme amacıyla açıklanmağa çalışılmaktadır. Belediye hizmet birimlerinin halkın en kolay ulaşabileceği yerlerde olması doğaldır, ancak Belediye tüzel kişiliğini temsil eden Başkanlık, her kentte, mimari bir özelliği olmayan, sadece ticari işlevi olan iş hanlarında değil, o kentin mimarlık dokusuyla uyumlu yapılarda bulunur. Safranbolu'da Belediye Başkanlığı'nın bir iş hanında sığıntı gibi yer almasının, bu açıdan geçerli bir savunması yapılamaz.

İçinde ayrıca başka yere taşınabilir Volkswagen marka ikinci bir motopompu, hortumları ve kancaları da bulunan ve kimyasal maddeler de püskürtebilen itfaiye aracı Hamburg limanından, Türk Denizcilik İşletmesi'ne ait Rauf ORBAY gemisiyle gönderildi. Aracın İstanbul'daki gümrük işlemlerini yapmak üzere, Belediye Meclis Üyesi Yılmaz KAVUŞTURUCU görev almıştı.

Akaryakıt sıkıntısının had safhada olduğu 1979 yılının ilk aylarıydı. Aracın Safranbolu'ya gelecek kadar motorini yoktu; yoldaki akaryakıt istasyonlarında çok uzun süre bekleyerek, belki aracın deposu doldurabilirdi.

Yücel NAKİPOĞLU

Toplumsal konularda her türlü özveride bulunmaktan hiç kaçınmayan, Belediye Meclis üyesi, erken yaşta kaybettiğimiz değerli arkadaşım Yücel NAKİPOĞLU'nu aradım. *"Belediyenin deposundan büyük plastik bidonlara motorin dolduralım; benim arabamla götürelim"* dedi; öyle yaptık.

İtfaiye aracını İstanbul'dan getiren Yılmaz KAVUŞTURUCU'ya telefonla Bolu'da beklemesini söyledim. Akşam Yücel NAKİPOĞLU'nun özel arabasıyla yola çıktık: geceyi Bolu'da geçirdik. Ertesi gün, deposuna motorin doldurup, itfaiye aracı ile birlikte döndük.

● GARAJ VE YENİ İTFAİYE BİNASI YAPIMI

Belediyenin otobüs ve kamyonlarının park edebileceği, basit onarım ve bakımlarının yapılabileceği bir garaj ve küçük bir tamir atelyesi yoktu. Eski adı "Oduncu pazarı" olan Kazdağlıoğlu meydanı henüz açılmadığı için, Belediye otobüsleri Hamamönü'nde park ederek, trafik sıkışıklığını büsbütün artırıyor, Belediye araçlarının sokak ortasında bakımları ve basit onarımlarının yapılmasına çalışılıyordu. Bu önemli bir sorundu ve mutlaka en kısa zamanda çözülmesi gerekiyordu.

“Gazhane” adıyla bilinen yerin, bu amaçla düzenlenmesi yararlı olacaktır. Ali İPEK’in bahçesinin yakınına kadar uzanan; sel yatağı ve derin bir vadi olan zemine, sel suları için oldukça geniş çaplı, iki sıra büz döşendi. Üstü hafriyatlardan çıkan toprak ve özellikle Kazdağlıoğlu meydanının açılması sırasında ortaya çıkan molozlarla, Bartın yolunun seviyesine ulaşıncaya kadar dolduruldu. Belediye araçlarının tamamının park etmesine yetecek genişlikte bir alan elde edildi. Ayrıca aynı yere yapılan kapalı mekana itfaiye taşındı; hemen yanında, küçük de olsa bir tamir atelyesi oluşturuldu.

İtfaiyecilerin, şoförlerin ve araçların tamir ve bakımıyla görevli olanların çalışmaları, temizlenmeleri ve barınmaları için uygun koşullar sağlandı. Bu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde, “Aşçı Mehmet” olarak bilinen Fen İşleri görevlisi Mehmet YAMAN’ın yoğun çabaları olduğuna değinilmelidir

• CENAZE HİZMETLERİNDE YENİ UYGULAMA

İnsan yaşamında, doğumdan ölüm sonrasına kadar her aşamada, Belediye hizmetlerinden yararlanılmakta olduğundan söz edilir. Doğrudur; ölüm sonrası cenaze ve mezarlık hizmetleri de Belediye görevlerindedir. Ancak 1970’li yılların başlarında Safranbolu’da Belediye’nin böyle bir hizmeti yoktu.

Ölüm vuku bulduğunda, ölenin yakınları önce cenaze yıkayıcıyı, sonra mezar kazıcıyı arayıp bulmak zorundaydılar. Cenazenin evden alınışında mahalle hocası dinsel vecibeleri yerine getirir, camide cenaze namazı kılındıktan sonra Mezarlığa gidildiğinde, kazılan çukurun başında ölenin sosyal ve ekonomik konumuna göre değişen sayıda, yerine göre 10 kadar hoca sıralanmış olarak görülürdü.

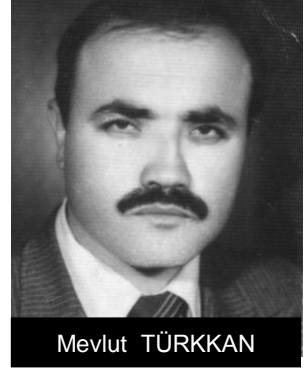
Bir hoca okuduğu Sure’yi bitirmeden, bir diğeri, onun ağızından kaparcasına, bir başka Sure’yi okumağa başlar ve bu böyle devam eder giderdi. Bu sırada bir plastik torbaya doldurulmuş madeni paralar, ölenin yakınlarınca görevli kılınan bir kişi tarafından, üçer beşer lira olarak, cemaat arasındaki yardıma muhtaç oldukları bilinen kişilere dağıtılmaya başlanırdı. Herkes kime verildiğini, kime verilmediğini görür; cemaatten kimileri, para dağıtana kaş göz işaretiyle, kendine göre para verilmesi gerekmesine rağmen, verilmeyenleri gösterirdi. Okunan surelerin, edilen duaların sessizce dinlenmesi mümkün olmaz; defin töreninde olması gereken vakar ve huşu yerine, bu törenin kutsiyeti ile bağdaşmayacak bir görünüm sergilenirdi.

Bu uygulama böyle devam edemezdi. İşleri Bakanlığı’na başvurduğum, bir imam kadrosu sağlandı, bu kadroya İlçe Müftüsünün uygun gördüğü Çavuşlar Köyü imamı Mevlüt TÜRKAN, Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan da muvafakat alınarak atandı; hem cenazelerin yılanmasındaki ve hem de evden cenazenin alınmasındaki dinsel hizmetlerle

görevlendirildi. Ayrıca ölen kim olursa olsun, kendisinden başka hiçbir hocanın, mezarlıkta defin sırasında dinsel bir görev üstlenmemesi sağlandı.

Bu arada, defin sırasında insan onuruyla bağdaşmayacak biçimde para dağıtılması da yasaklandı, fakir fukaraya yapılacak para yardımı, başka yerde ve başka biçimde yapılabilirdi.

Mezar yerini kazma ve kapatma işleri için de, "mezarıcı" adı verilen kişi muhatap olamazdı; mezar yeri ile defin işlemleri için belirlenen bir tarifeye göre ödeme yapılmak suretiyle, bu hizmetler de Belediyece üstlenildi. Yeni uygulamayı Safranbolu'da herkes onayladı, çok başarılı bulundu. Bu başarıda, Belediye Hocası Mevlut TÜRKKAN'ın, Safranbolulu hemşehriler tarafından pek beğenilen kişisel nitelik ve yeteneklerinin payı da çok büyüktü.

Mevlut TÜRKKAN

• OTOBÜSLERDE KUMBARA

Belediyenin bir önemli hizmeti de, halen özel sektöre bırakılmış olan şehir içi yolcu taşımacılığı; bir başka anlatımla otobüs işletmeciliği idi. Hemen her yıl, Devlet Malzeme Ofisi'nden alınan kamyon şasesinin, önceleri Bursa'da, daha sonraki yıllar Gümüş'te Nihat MUTLU'nun atelyesinde otobüs haline dönüştürülmesi sağlanıyordu.

Çok eskiyen ve çok yakıt tüketen Belediye'nin ünlü Magirus marka üç otobüsü 1976 yılında satıldı. Bilet fiyatları ucuz olmasına karşın, yeni yaptırılan otobüslerle, otobüs işletmesi zararda değildi. Yürürlükteki otobüs ücret tarifesiyle, 1970'li yılların ikinci yarısında her yıl yeni bir otobüs almağa yetecek kadar kârlı bir işletmecilik yapılabilirdi.⁽²⁾

Mart/1974 sonunda Belediye Başkanlığı görevine başladıktan kısa bir süre sonra bir gün, Belediye Saymanı İzzet ÇUBUKCU geldi, *"Olağan denetime gelen müfettişler, belediye otobüslerinde biletçi istihdamı yerine, büyük şehirlerde olduğu gibi kumbara koyarsanız, önemli oranda tasarruf sağlarsınız demişlerdi, bu konuda sizi bilgilendirmek istiyorum"* dedi. İlginç bir öneriydi; Ankara'da uygulanıyordu; Safranbolu'da da uygulanabilirdi.

Ankara'ya gittim, Ankara Belediyesi EGO İşletmesinden, Belediye Başkanlığı'nın onayıyla 10 adet kumbara alıp getirdim. Otobüslerin

⁽²⁾ 60 yıldır devam eden uygulamadan, 2000'li yıllara doğru vazgeçilerek, Safranbolu'da şehir içi otobüs işletmeciliğinin özelleştirilmesini ve daha rahat, daha ucuz yolculuk olanağı sağlayan otobüslerle toplu taşımacılıktan vazgeçilmesini, bugün anlayabilmekte zorluk çekilmektedir.

ön camının önüne, şoförlerin sağına yerleştirilen, üstünde madeni paraların atılabilmesi için deliği bulunan ve yan yüzleri, içersini gösterir biçimde şeffaf olan kumbaraları şoförlerin, kapakları mühürlenmiş olarak görevlilerden teslim almaları; dolunca teslim etmeleri suretiyle uygulamaya geçildi. Biletçiler de, elektrik ve su sayaçlarının endekslerinin okunması, belediye garajında araçların bakım ve temizliği gibi hizmetlerle görevlendirildiler.

Yeni uygulamaya Şubat/1975'te başlandı ve beklenenden kısa sürede benimsendi. Kumbaralar görevli bir kurul önünde açılıyor, kumbaralardan çıkan madeni paralar, yine aynı kurul tarafından sayılıp, bir tutanağa bağlanarak T.C. Ziraat Bankasına götürülüyordu. Tedavülde 5, 10, 25, 50, 100 ve 250 kuruşluk madeni paralar vardı. Yolcu ücreti, 01.06.1974 tarihli Belediye Meclis kararıyla öğrenci 50, tam 100 kuruş olduğundan, kumbaralardan, doğal olarak çok sayıda madeni para çıkıyordu.

T.C. Ziraat Bankası Müdürü Lütfi ILISAL, uygulama başladıktan birkaç gün sonra telefon etti; paraların Belediye hesabına aktarılmasında, yeniden sayma zorunluluğunu ve bu yüzden uğranılan zaman kaybını gerekçe göstererek, *"ben bu bozuk paraları kabul etmiyorum, kime verersen ver veya kağıt para olarak bütünletip getirsinler"* dedi.

T.C. Ziraat Bankası'nın Devlet bankası olduğunu ve T.C. Merkez Bankası'nın bulunmadığı yerlerde, bu bankanın görevlerini de üstlenmiş bulunduğunu bilen bir kişi olarak çok sert tepki gösterdim; *"Siz ne yaptığınızın farkında mısınız?, telefonla parayı almıyorum diyemezsiniz; bu kararınızı hemen yazılı olarak bana bildiriniz"* dedim ve yanıtını beklemeden telefonu kapattım. Ne parayı almamakta direnebildi; ne de parayı almıyorum diye yazı yazabildi. Sorun çözülmüştü; renkli bir kişiliği olan Sayın Banka Müdürü ile hiçbir şey olmamış gibi, eski dostluğumuz hep devam etti.

● BELEDİYE ESKO MÜDÜRLÜĞÜ

Belediye'nin ESKO (Elektrik, Su, Kanara "Mezbaha", Otobüs) İşletmesi ayrı bütçesi olan bir birimdir. Bu birimin başına Demir Çelik İşletmeleri Haberleşme ve Arşiv Müdürlüğü'nden Aytekin KUŞ'un kendi isteğiyle atanmasının yapılması, çok yararlı ve isabetli oldu.

01 Ağustos 1979 tarihinde göreve başlayan Sayın KUŞ, çalışma disiplini, görev anlayışı ve göreve olan bağlılığı ile kısa zamanda Belediye hizmetlerinde çok başarılı oldu. Onun yönetiminde elektrik, su, mezbaha ve otobüs işletmelerindeki hizmetlerin denetimi, düzeni ve personel ilişkileri yeni bir veçhe kazandı.

Kendine verilen her görevi, istenenden daha mükemmel ve beklenenden daha kısa sürede yerine getirmeyi ve özenli çalışmayı ilke

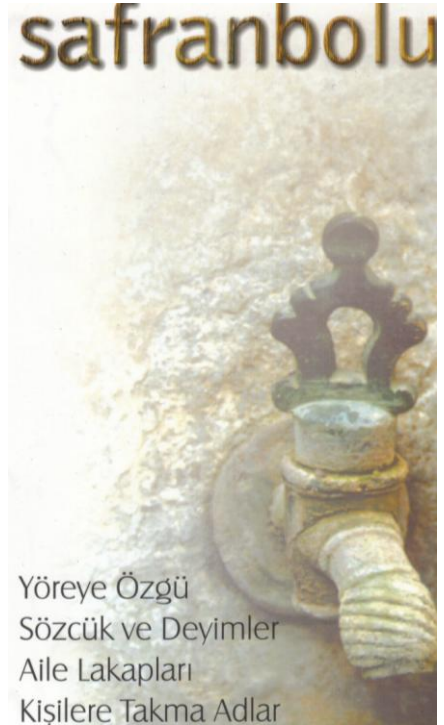
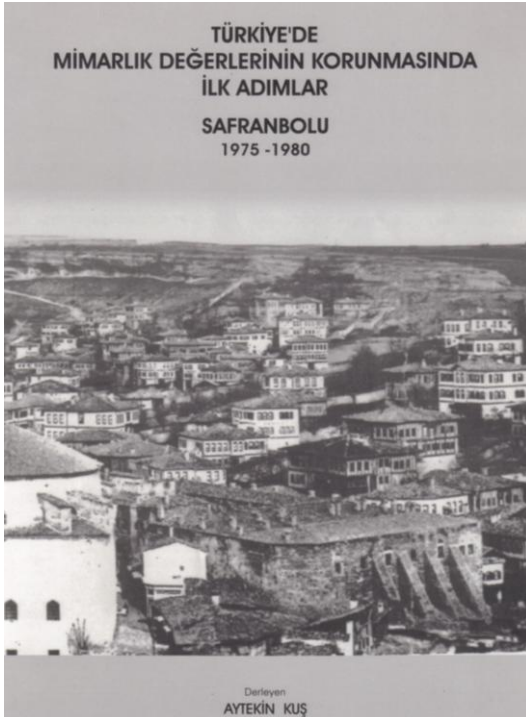
edinen Aytekin KUŞ'un, elektrik hizmetleri 1982 yılında Türkiye Elektrik Kurumu'na (TEK) devredildikten sonra, Safranbolu Belediyesi'nden ayrılıp yasa gereği, TEK personeli olması, Safranbolu için bir kayıptı.

Emekli olduktan sonra, Safranbolu'nun tanıtılması ve turizm açısından gelişmesi yönünde Aytekin KUŞ'un yaptığı başarılı çalışmalar ise, her türlü övgü ve takdirin üstünde, Safranbolu için büyük bir kazanımdır.

Aytekin KUŞ'un, aşağıda kapaklarının fotokopisi yer alan "Türkiye'de Mimarlık Değerlerinin Korunmasında İlk Adımlar - Safranbolu 1975-1980" ve Safranbolu'ya özgü sözcük ve deyimler ile aile lakaplarını ve takma adları içeren kitaplarının yanı sıra; "Bir Zamanlar Safranbolu; 1931-1946" adlı araştırma ve derlemelerini içeren çalışması, çok değerli

başvuru kitapları niteliğindedir.

Aytekin KUŞ'un hazırladığı kitaplardan ikisinin kapağı